

**A Kúria
mint felülvizsgálati bíróság
ítélete**

Az ügy száma: Pfv.VII.21.621/2019/3.

A tanács tagjai: . Tibold Ágnes a tanács elnöke

. Bajnok István előadó bíró

. Osztovits András bíró

A felperes:

Az alperes:

Az alperes képviselője: Dr. Imre András ügyvéd

A per tárgya: kártérítés megfizetése

A felülvizsgálati kérelmet benyújtó fél: alperes

A másodfokú bíróság neve és a felülvizsgálni kért jogerős határozat száma: Fővárosi Törvényszék, 57.Pf.638.646/2018/12. számú ítélet

Az elsőfokú bíróság neve és határozatának száma: Budapesti XX., XXI. és XXIII. Kerületi Bíróság, 8.P.XXI.20.779/2017/40/I. számú ítélet

Rendelkező rész

A Kúria a jogerős ítélet felülvizsgálati kérelemmel támadott rendelkezését hatályon kívül helyezi, az elsőfokú bíróság ítéletét e körben megváltoztatja, és a felperes keresetét teljes egészében elutasítja.

Kötelezi a felperest, hogy 15 napon belül fizessen meg az alperesnek 2.202.400 (kétfmillió-kétszázkétezer-négyszáz) forint első- és másodfokú perköltséget és 1.064.000 (egymillió-hatvannégyezer) forint felülvizsgálati eljárási költséget.

Az ítélet ellen felülvizsgálatnak nincs helye.

Indokolás

A felülvizsgálat alapjául szolgáló tényállás

- [1] Az alperes mint megbízó, valamint a F Ügyvédi Iroda (a továbbiakban: felperesi jogelőd) mint megbízott között – amelynek akkori irodavezetője dr. F I volt – 2012. január 1. napján határozatlan idejű ügyvédi megbízási szerződés jött létre. A szerződés szerint a megbízott a megbízási szerződésben foglalt tevékenység ellátásáért 2012. október 1. napjától 1.350.000 Ft + áfa/hó megbízási díjra jogosult, amelyet a megbízó utólag fizet számla alapján. A szerződés 17. pontja szerint a felek a szerződést határozatlan időre kötötték azzal, hogy azt bármelyik fél a tárgy naptári év végére legalább 6 hónapos felmondási idő betartásával, írásban felmondhatja. A szerződést az alperes részéről az akkor együttes cégjegyzési joggal rendelkező ügyvezetői (S T és dr. F I) írták alá, a megbízott ügyvédi iroda részéről pedig dr. F I.

- [2] S T és dr. F I közötti viszony 2015 őszére feszültté vált, megromlott. S T – az alperes képviselőjében eljárva – a felperesi jogelődhez intézett, 2015. október 21-én írt levelében arról tájékoztatta dr. F I , hogy az alperes azonnali hatállyal visszahívta ügyvezetői tisztéből. Másrészt az alperes ezen okiratban azonnali hatállyal felmondta a felperesi jogelőddel kötött ügyvédi megbízási szerződést, hivatkozva az ügyvédekről szóló 1998. évi XI. törvény (a továbbiakban: Ütv.) 24. § (2) bekezdésére és a Polgári Törvénykönyvről szóló 1959. évi IV. törvény (a továbbiakban: rPtk.) 483. § (1) bekezdésére. Felmondását azzal indokolta, hogy arra az ügyvédi iroda egyik tagjának magatartása miatt került sor, aki olyan fenyegető magatartást tanúsított a megbízóval, illetve annak egyik tagjával szemben, ami súlyos bizalomvesztést eredményezett.
- [3] A felperesi jogelőd válaszelevelében az ügyvédi megbízási szerződés felmondásával kapcsolatban úgy nyilatkozott, hogy részéről is súlyos bizalomvesztés alakult ki a megbízó irányában, és ő sem kívánja a továbbiakban a megbízási szerződés fenntartását. A felmondást ugyanakkor jogellenesnek minősítve közölte, hogy az ebből eredő kártérítési és elszámolási igényét érvényesíteni fogja.
- [4] Az alperes 2015. december 22. napján megtartott taggyűlésén meghozott 9/2015. számú határozatával jóváhagyta azokat a szerződéseket és intézkedéseket, amelyek S T ügyvezető cégjegyzése mellett jöttek létre, illetve történtek 2015. október 21. és 2015. december 18. napja között.
- [5] A felperesi jogelőd a 2015. októberi hónapra járó megbízási díjról kiállított 1.106.129 Ft összegű számlájával szemben az alperes 2015. november 19-én kelt levelével ugyanilyen összegű beszámítási nyilatkozatot közölt a felperesi jogelőddel, amely követelést engedményezéssel szerzett meg.
- [6] A felperesi jogelőd 2015. december 30. napján engedményezési szerződést kötött a felperessel, amelyben rá engedményezte a megbízási szerződésből eredő, álláspontja szerint az alperessel szemben fennálló 1.106.129 Ft összegű megbízási díj, valamint 18.900.000 Ft összegű kártérítési követelését.

A kereseti kérelem és az alperes védekezése

- [7] A felperes keresetében az rPtk. 483.§ (3) és (4) bekezdése, 318. § (1) bekezdése, 339. § (1) bekezdése, 355. § (4) bekezdése, továbbá az Ütv. 24. § (3) bekezdése alapján a felperesi jogelőddel kötött ügyvédi megbízási szerződés alapján 1.106.129 Ft megbízási díj és annak késedelmi kamatai, továbbá az ügyvédi megbízási szerződés jogellenes felmondása folytán 2015. október 21. napjától 2016. december 31. napjáig járó (14 x 1.350.000 Ft) 18.900.000 Ft összegű elmaradt haszonként jelentkező kártérítés és annak késedelmi kamatai megfizetésére kérte kötelezni az alperest.
- [8] Arra hivatkozott, hogy ügyvédi megbízási szerződést az alperes a 2015. október 21-én kelt levélben jogellenesen mondta fel, ekkor az alperesnek két együttes cégjegyzési joggal rendelkező ügyvezetője volt, így a kizárólag az egyik ügyvezető által aláírt azonnali hatályú felmondás joghatás kiváltására alkalmatlan, alakilag érvénytelen. Az ügyvédi megbízási szerződésben a felek a felmondás jogát korlátozták, így a felmondási nyilatkozatban megjelölt jogszabályhelyek nem alkalmazhatóak. Azonnali hatályú felmondás nem tartalmazta konkrétan azokat a valós és okszerű indokokat sem, amelyek annak jogszerűségét megalapozták volna, ezért az ügyvédi megbízási szerződés alperes általi felmondása jogellenes. Az ügyvédi megbízási szerződés az alperes részéről jogszerűen 2016. december 31. napjára lett volna megszüntethető, az addig járó megbízási díj elmaradt haszonként jelentkezik, megilleti továbbá a 2015. október hónapra járó arányos ügyvédi megbízási díj.
- [9] Az alperes érdemi ellenkérelmében a kereset elutasítását kérte. Állította, hogy a megbízási szerződést jogszerűen mondta fel, ezért kártérítési felelősség sem terheli. Előadta, hogy 2015-re az alperes két ügyvezetője között a viszony elmérgesedett, 2015 őszén olyan információk jutottak az alperes tudomására, amelyek alapján az alperesnél nem volt fenntartható a továbbiakban az ügyvédi

iroda megbízása mellett dr. F I ügyvezető tisztsége sem. Nevezett ugyanis azzal fenyegetőzött, hogy az alperest finanszírozó banknál meglévő kapcsolatait felhasználva eléri, hogy a bank felszámolási eljárást kezdeményezzen az alperessel szemben, majd a banktól a felszámolás alatt megvásárolja a követelést és az ingatlanok tulajdonosaivá válik. Ezen információk birtokában az alperes tulajdonosainak egyetértése mellett S T 2015. október 21-én azonnali hatállyal felmondta az ügyvédi irodával megkötött megbízási szerződést. A felperesi jogelőd a felmondásra írt válaszlevelében az ügyvédi megbízási szerződés fenntartását a továbbiakban maga sem kívánta, egyetértett a megbízási szerződés megszüntetésével, vagyis a megbízási szerződés megszüntetésére közös megegyezéssel került sor.

- [10] Hivatkozott arra is, hogy a felperes és a felperesi jogelőd között létrejött engedményezési szerződés semmis. Álláspontja szerint az ügyvédi munkadíj iránti követelés személyhez kötött követelés, hiszen bizalmi jogviszonyból ered, ezért annak engedményezése a Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény (a továbbiakban: Ptk.) 6:194. § (3) bekezdése szerint semmis, azt a felperes érvényesen nem szerezhette meg. Az engedményezési szerződés nyilvánvalóan a jóerkölsbe is ütközik, figyelemmel arra, hogy az 5/2008. (XI.27.) MÜK szabállyal módosított 8/1999. (III.22.) MÜK szabályzat (továbbiakban: etikai szabályzat)—szerint csak végrehajtható okiratba foglalt ügyvédi munkadíj követelés engedményezhető, vagy faktorálható. Az etikai szabályzat rendelkezésébe ütköző szerződés pedig nyilvánvalóan sérti a jó erkölcsöt, az ellentétes a társadalom általános értékítéletével. Az engedményezési szerződés a Ptk. 6:95. §-a alapján is semmis, mert a felperes nem rendelkezik faktorálásra szóló MNB engedéllyel.
- [11] Hangsúlyozta, hogy a törvény csak az alapos ok nélkül történt felmondáshoz fűzi a kártérítés jogkövetkezményét, amennyiben a megbízó bizonyítja, hogy a megbízottal szemben a bizalma megingott, ez a felmondásra alapos okot szolgáltat. Az alperesnél bekövetkezett súlyos bizalomvesztés alapot adott az azonnali hatályú felmondás jogszerű gyakorlására. A perben a kártérítési felelősség feltételeit – az alperes jogellenes magatartását, a bekövetkezett kárt és a kettő közötti okozati összefüggést is – a felperesnek kell bizonyítania a polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. tv. (a továbbiakban: rPp.) 164. § (1) bekezdése alapján.
- [12] Érvelt azzal is, hogy az alperessel kötött megbízási szerződést dr. F I a megbízó és a megbízott nevében is aláírta, s mivel a képviselő személye a megbízó és a megbízott tekintetében azonos volt, a megbízási szerződés az rPtk. 221. § (3) bekezdésébe ütközött, ily módon a rPtk. 200. § (2) bekezdése szerint semmis.
- [13] Beszámítási kifogást terjesztett elő 1.106.129 Ft összegben, amelyre hivatkozással állította, hogy a felperes 2015. október havi díjkövetelését kiegyenlítette.

Az első- és másodfokú ítélet

- [14] Az elsőfokú bíróság ítéletével kötelezte az alperest, hogy fizessen meg a felperesnek 10.287.000 Ft-ot, míg ezt meghaladóan a keresetet elutasította. Ítéletének indokolásában rögzítette, hogy az engedményezési szerződés érvénytelenségére vonatkozó alperesi kifogásokat nem vizsgálta, figyelemmel arra, hogy az engedményezési szerződés esetleges érvénytelensége az engedményezési szerződés alanyainak jogviszonyára hat ki, az érvénytelenség jogkövetkezményeit a közöttük fennálló jogviszonyban kell levonni, az adós fizetési kötelezettségét ez nem befolyásolja.
- [15] A keresetet ezért érdemben vizsgálta és a perbeli megbízási szerződés rendelkezései alapján megállapította, hogy a szerződést bármelyik fél jogosult volt a naptári év végére hat hónapos felmondási idő betartásával írásban felmondani. Figyelemmel arra, hogy a megbízási szerződés folyamatos jogviszonyra vonatkozott, a megbízónak joga volt azt bármikor indokolás nélkül felmondani. A felmondás az év végére, azaz 2015. december 31. napjára szólhatott, és emellett be kellett tartani a szerződés szerinti hat hónapos felmondási időt is, így a felek akaratából és a

szerződés szövegéből az következik, hogy hat hónap az az időtartam, amelyre a megbízási díj a megbízottnak szerződésszerűen járhat.

- [16] Megállapította, hogy az alperes 2015. december 22-i taggyűlésén hozott 9. számú határozatával jóváhagyta S T jognyilatkozatait arra az időszakra, amikor a perbeli ügyvédi megbízási szerződés felmondása is történt, e határozat érvénytelenségét a bíróság nem állapította meg, ezért az érvényes felmondással az ügyvédi megbízási szerződés megszűnt. A felperesi jogelőd 2015. október 27-i levelében foglaltak nem tekinthetők közös megegyezéssel történő szerződés megszüntetésére vonatkozó nyilatkozatnak. A szerződés felmondás folytán történő megszűnése következtében így a felek egymással kötelesek elszámolni, és az alperes köteles a felperesnek megfizetni a 2015. októberre időarányosan járó 1.106.120 Ft megbízási díjat, továbbá a hat hónap felmondási időre 10.287.000 Ft-ot, összesen 11.393.129 Ft-ot. Ezen összegből az alperes beszámítási kifogásában megjelölt 1.106.129 Ft-ot levonásba helyezte, mert ilyen összegben megszűnt az alperes fizetési kötelezettsége. Mindezek alapulvételével határozta meg az alperest terhelő marasztalási összeget.
- [17] Az alperes fellebbezése és a felperes csatlakozó fellebbezése folytán eljáró másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság ítéletét részben és akként változtatta meg, hogy az alperes marasztalását 8.100.000 Ft tőkére és annak 2016. február 3-tól járó késedelmi kamataira leszállította.
- [18] A másodfokú bíróság kifejtette, a felperes keresetében engedményesként érvényesített igényt az alperessel szemben. A Ptk. 6:197. § (2) bekezdésében foglaltak alapján egyetértett az elsőfokú bírósággal abban, hogy az engedményezési szerződés esetleges érvénytelensége a jelen per keretei között nem vizsgálható. Ennek egyrészt eljárásjogi okai vannak, hiszen az engedményező nem áll perben, másrészt anyagi jogi okai, a kötelezett szempontjából ugyanis közömbös, hogy az engedményezőnek vagy az engedményesnek kell-e teljesítenie, ha tartozása egyébként fennáll, a bírói gyakorlat e tekintetben egyértelmű (EBH2003. 868.). Emellett utalt arra is, hogy az ügyvédi megbízási jogviszonyból származó díjkövetelés nem minősül személyhez kötött követelésnek, valamint az engedményezés időpontjában nem volt olyan törvényi rendelkezés, amely szerint kizárólag végrehajtható okiratba foglalt ügyvédi munkadíj iránti követelés engedményezhető, az etikai szabályzat pedig nem jogszabály. A hitelintézetekről és a pénzügyi vállalkozásokról szóló 2013. évi CCXXXVII. törvény (a továbbiakban: Hpt.) keresetben hivatkozott rendelkezéseinek esetleges megsértése a Hpt. kifejezett rendelkezése hiányában jogkövetkezményként nem eredményezi az engedményezési szerződés érvénytelenségét.
- [19] Az ügyvédi megbízási szerződés alperes állított érvénytelenségével kapcsolatban a másodfokú bíróság rögzítette, hogy az rPtk. 221. § (3) bekezdése az álképviselet szabályait tartalmazza. Dr. F I e rendelkezés alapján a megbízási szerződést valóban nem írhatta volna alá az alperes ügyvezetőjeként és a felperesi jogelőd nevében is. Az álképviseletre vonatkozó rPtk. 221. § (1) bekezdése értelmében azonban amennyiben az, akinek a nevében az álképviselő eljár, e személy eljárását utóbb jóváhagyta, a szerződés létrejön az álképviselt és a másik fél között. A jóváhagyás nincsen alakszerűségekhez kötve. Jelen esetben a megbízási szerződés szerinti szolgáltatás és ellenszolgáltatás nyújtásával a szerződés jóváhagyása megtörtént, az alperes által hivatkozott alapon, ezért nem lehet megállapítani annak létre nem jöttét vagy érvénytelenségét.
- [20] A másodfokú bíróság a megbízási szerződés felmondásának kérdésében rögzítette, hogy az Ütv. felmondáskor hatályos 24. § (2) bekezdése a megbízó részére azonnali hatályú felmondási jogot engedett, azonban a 24. § (3) bekezdése szerint folyamatos megbízási jogviszony esetén a felek ettől eltérően rendelkezhetnek. Ennek megfelelően a perbeli megbízási szerződésben a felek akként rendelkeztek, hogy bármelyik fél felmondhatja írásban a szerződést, a tárgy naptári év végére legalább hat hónapos felmondási idővel. Az alperes azonban – ettől eltérően – azonnali hatályú felmondásra vonatkozó jognyilatkozatot tett, amit a felperesi jogelőd nem fogadott el, csak rendes azaz felmondási idővel történő – felmondásként. Az ezzel kapcsolatos jognyilatkozata nem értelmezhető kiterjesztően, így nem állapítható meg annak alapján, hogy közös megegyezéssel,

azonnali hatállyal hozzájárult volna a szerződés megszűnéséhez, kifejezetten fenntartotta jogait az elmaradt hasznát illetően.

- [21] Az alperes által közölt felmondásában annak okaként az ügyvédi iroda egyik tagjának fenyegető magatartására utaláson és bizalomvesztésen túl további konkrétumok nincsenek. A perben hivatkozott, a felperesi jogelőd és az alperes közötti levelezésből kiragadott egyes mondatrészletek nem alkalmasak annak megállapítására, hogy a felperesi jogelőd szerződésellenes magatartása alapot adott volna valamely törvényi rendelkezés alapján az azonnali hatályú felmondásra. A bizonyítás anyaga alapján csak annyi állapítható meg, hogy a felperesi jogelőd és az alperes között a viszony megromlott, de ez további vizsgálódást nem igényel.
- [22] A felmondásra vonatkozó szerződéses rendelkezés tartalmát a másodfokú bíróság az elsőfokú bírósággal egyezően értelmezte azzal azonban, hogy a felperes az elmaradt vagyoni előny jogcímén igényelt összeg után áfát nem számított fel, ezért az alperest terhelő marasztalás tőkeösszegét 8.100.000 Ft-ra és késedelmi kamatára leszállította.

A felülvizsgálati kérelem és ellenkérelem

- [23] Az alperes felülvizsgálati kérelmében elsődlegesen – tartalma szerint – a jogerős ítélet felülvizsgálattal támadott részének a hatályon kívül helyezését, és az elsőfokú ítélet részbeni megváltoztatásával a kereset teljes elutasítását, másodlagosan a jogerős ítéletnek az elsőfokú ítéletre is kiterjedő hatályon kívül helyezését, és az elsőfokú bíróság új eljárásra és új határozat hozatalára történő utasítását kérte. Állította, hogy a jogerős ítélet sérti az rPp. 221. § (1) bekezdését, a Ptk. 6:88. § (1) bekezdését, 6:95. §-át, 6:96. §-át, 6:194. § (3) bekezdését, a Hpt. 3. § (1) bekezdés 1) pontját, 3. § (3) bekezdését, 6. § (1) bekezdés 60. és 116. pontját, az rPtk. 200. § (2) bekezdését, 221. § (3) bekezdését, 483. § (3) bekezdését, valamint az Ütv. 1. §-át, 3. § (2)-(3) bekezdését és 24. § (2) bekezdését.
- [24] Álláspontja szerint a másodfokú bíróság azzal sértette meg az indokolási kötelezettségét, hogy az engedményezési szerződés semmisségének kérdésében nem döntött, az engedményezés semmisségét állító tényállításait nem vette figyelembe. Amennyiben ugyanis megállapítható az engedményezési szerződés semmissége, akkor az engedményes felperes nem követelheti az alperestől a semmis szerződéssel megszerzett követelések kifizetését. Hangsúlyozta, az engedményezési szerződés érvényessége jelen perben vizsgálandó olyan előkérdés, ami nélkül a perben megalapozott döntés nem hozható.
- [25] Véleménye szerint a vele szemben fennálló követelést érintő engedményezési szerződés érvénytelenségére a speciális körülmények fennállása miatt hivatkozhat a BH2015. 157. számon közzétett eseti döntés, valamint az érvénytelenségi perekben felmerülő egyes eljárásjogi kérdésekről szóló 2/2010. (VI. 28.) PK vélemény 10. pontja alapján is, emiatt az eljáró bíróságoknak érdemben kellett volna vizsgálniuk az engedményezési szerződés érvényességét. Felülvizsgálati kérelmében változatlanul fenntartotta az engedményezési szerződés semmisségét megalapozó valamennyi hivatkozását, a perben korábban előadott és részletesen kifejtett érvelését.
- [26] Kifejtette, ha az engedményezési szerződéssel kapcsolatos kérdések mégsem vizsgálhatók, akkor azt kell vizsgálni, hogy az alperes azonnali hatályú felmondása milyen joghatásokat váltott ki. Amennyiben a felek a szerződésükben a felmondás jogát korlátozták is, az nem érinti az azonnali hatályú felmondás jogát. A törvény ugyanis csak az alapos ok nélkül történt felmondáshoz fűzi a kártérítés jogkövetkezményét. Amennyiben a megbízó bizonyítja, hogy a megbízottal szemben a bizalma megingott, ez a felmondásra alapos okot szolgáltat, hiszen az ügyvédi tevékenység az ügyfelek bizalmára épül. Az azonnali hatályú felmondása ezért jogszerű volt. Alapvetően tévesen jutott a jogerős ítélet arra a megállapításra, hogy a per anyaga alapján csak annyi állapítható meg, hogy a felperesi jogelőd és az alperes közötti viszony megromlott. Ezzel szemben az alperes felülvizsgálati kérelmében ismét részletezte, hogy az általa gyakorolt azonnali hatályú felmondásnak

milyen előzményei voltak, és nyomatékosan hivatkozott dr. F I 2015. augusztusi levelében foglaltakra. Mindezek alapján álláspontja szerint a súlyos bizalomvesztés miatt a megbízási szerződés általa történő azonnali hatályú felmondására alapos okkal került sor, mivel a hivatkozott eseti döntések tükrében az alperesnél bekövetkezett súlyos bizalomvesztés alapot adott az azonnali hatályú felmondás jogszerű gyakorlására.

- [27] Tévesnek tartotta a jogerős ítéletben kifejtett álláspontot az rPtk. 221. § (3) bekezdését illetően is, mert az álláspontja szerint nem az álképviselő szabályait tartalmazza, hanem az érdekellentét esetét, ezért nem értelmezhetők a jogerős ítéletnek az álképviselő eljárásának utólagos jóváhagyásával kapcsolatos megállapításai. A megbízási szerződés aláírása kapcsán fennálló érdekellentét miatt pedig a megbízási szerződés semmis, az annak alapján fennálló követelés érvényesen nem engedményezhető.
- [28] A felperes felülvizsgálati ellenkérelmet nem erjesztett elő.

A Kúria döntése és jogi indokai

- [29] A Kúria a jogerős ítéletet a rPp. 275. § (2) bekezdése alapján a felülvizsgálati kérelem keretei között vizsgálta és megállapította, az a hivatkozott indokok alapján jogszabálysértő.
- [30] A felülvizsgálati kérelemben foglaltak alapján a Kúriának elsőként abban a kérdésben kellett állást foglalnia, hogy vizsgálható volt-e az engedményezési szerződés érvényessége az alperes erre való hivatkozásai alapján.
- [31] A Kúria egyetértett az eljáró bíróságok azon egyező álláspontjával, miszerint ennek egyrészt eljárásjogi (az engedményező nem áll perben), másrészt anyagi jogi akadálya is van a Ptk. 6:88. § (3) bekezdése alapján. A szerződések semmisségére való hivatkozást ugyanis csak jogi érdekelttség, vagy kifejezett jogszabályi felhatalmazás alapozhatja meg (Legfelsőbb Bíróság EBH1999. 14., Kúria Pfv.V.21.720/2014/4). Az engedményezési szerződés esetleges érvénytelensége viszont az adós fizetési kötelezettségét nem befolyásolja; az érvénytelenség kizárólag az engedményezési szerződés alanyainak jogviszonyára hat ki, annak jogkövetkezményeit ugyanis az engedményező és az engedményes közötti jogviszonyban kell levonni. (Legfelsőbb Bíróság EBH2003. 868. BH.2005. 358., Legfelsőbb Bíróság Pfv.I.21.469/2003/4. számú határozata). Az eljáró bíróságok ezért helyesen mutattak rá arra, hogy a Ptk. 6:88. § (3) bekezdése alapján az alperesnek nem fűződik jogi érdeke a semmisség megállapításához.
- [32] Az alperes e körben a BH2015. 157. számon megjelent eseti döntésre hivatkozott, miszerint ha vannak olyan körülmények, amelyek miatt a kötelezett számára nem lényegtelen, hogy kinek teljesít, az megteremtheti a lehetőséget az alperes hivatkozása alapján az engedményezési szerződés érvénytelenségének vizsgálatára. Ilyen speciális körülményként emelte ki, hogy a védekezése ügyvédi titok körébe eső tények, bizalmas információk közzétételét követelheti meg, amelyek megismerésére az engedményesként fellépő felperes nem jogosult. A később kifejtettek szerint azonban ilyen információk feltárása nélkül is megalapozott érdemi döntés volt hozható, ezért a Kúria sem látott indokot az engedményezési szerződés esetleges érvénytelenségének vizsgálatára; a Ptk. hatálya alá tartozó engedményezési szerződések esetén is irányadónak tekintendő, az EBH2003. 868. számon közzétett határozatban kifejtett állásponttól való eltérésre. Erre tekintettel nem volt szükséges a felülvizsgálati kérelemben megjelölt érvénytelenségi okok vizsgálata, annak mellőzésével nem sértette meg a másodfokú bíróság az indokolás kötelezettségét.
- [33] A Kúria mindenben osztja a másodfokú bíróság jogerős ítéletben kifejtett álláspontját, miszerint az a tény, hogy a mindkét szerződő fél pozícióban dr. F I írta alá a megbízási szerződést, nem eredményezi a szerződés érvénytelenségét, hanem azt az álképviselő szabályai [(rPtk. 221. § (1) bekezdése)] szerint kell megítélni, és a megbízási szerződés az alakszerűséghez nem kötött utólagos jóváhagyással érvényesen létrejöttek tekintendő. A jogerős ítéletben foglaltak mindenben

megfelelnek a Kúria több határozatában is kifejtett következetes gyakorlatának (Pfv.II.21.134/2017/13., Gfv.VII.30.103/2012/10.).

- [34] A felperes vitatta az alperes által gyakorolt azonnali hatályú felmondás jogszerűségét, azonban azt maga sem állította, illetve arra vonatkozó kifejezett előadása nem volt, hogy az azonnali hatályú felmondást a felek kizárták volna a megbízási szerződésben. Nem az azonnali hatályú felmondás jogát, hanem annak megalapozottságát vitatta. A Kúria ezzel kapcsolatban kiemeli, az rPtk. 483. §, valamint az Ütv. 24. § (2) bekezdésének helyes értelmezése szerint, ha a megbízási szerződésben a felek kifejezetten nem zárják ki az azonnali hatályú felmondás lehetőségét, a szerződés akkor is felmondható azonnali hatállyal – a feltételek fennállása esetén – ha a folyamatos megbízási jogviszonyra figyelemmel egyébként korlátozták a felmondás jogát [BH2006. 81.].
- [35] A Kúria ezt követően azt vizsgálta, helytállóan hivatkozott-e az alperes a per során és a felülvizsgálati kérelmében is arra, hogy a felmondási okként a felmondásban nevesített bizalomvesztés annak jogszerűségét megalapozta, mert egyrészt valós, másrészt elégséges okként szolgált az azonnali hatályú felmondáshoz. A Kúria ebben a körben találta a felülvizsgálati kérelmet megalapozottnak az alábbiak miatt.
- [36] Helytállóan hivatkozott az alperes a megbízási jogviszony bizalmi jellegére, arra, hogy a bizalomvesztés – valósága esetén – önmagában alapot ad a jogviszony azonnali hatályú egyoldalú megszüntetésére. Ez esetben nem várható el ugyanis annak akár átmeneti időn keresztül történő fenntartása egyik fél részéről sem, hiszen a megbízott által a megbízó utasítása szerinti, érdekében való eljárás feltételezi a kölcsönös bizalmat. Mindez nyilvánvalóan fokozottan érvényesül az ügyvédi megbízási szerződés esetén, amikor az ügyvéd a hivatásának gyakorlásával, speciális szaktudásával köteles elősegíteni megbízója jogainak érvényesítését és kötelezettségeinek teljesítését, jogi képviselőnek ellátását (Ütv. 1-2. §).
- [37] Mindebből az is következik a Kúria álláspontja szerint – szemben a jogerős ítéletben írtakkal –, hogy a felmondásban a bizalomvesztésre való hivatkozás – további konkrét körülmények tényszerű leírása, ismertetése hiányában is, valamint szerződésszegés hiányában is – megalapozzák az azonnali hatályú felmondás jogszerűségét, feltéve, hogy az valós alapokon nyugszik, amit a másik fél (felperes) vitatása esetén az erre hivatkozó alperesnek kell bizonyítania. (BH2012. 221., BH2007. 86.)
- [38] E körben az alperes kiterjedt levelezést csatolt, amelyek azonban egy kivétellel a felmondást követő időre estek, így azok az alperesi hivatkozás alátámasztásaként nem szolgálhattak. Ugyanakkor az alperes által a felülvizsgálati kérelemben is nyomatékosan hangsúlyozott 27/A/17. szám alatt csatolt levél 2015. augusztusi keltét a felperes nem tette vitássá. Ennek tartalmából annyi kétségmentesen megállapítható, hogy a felperesi jogelőd irodavezető tagja, és többségi tulajdonosa és az alperes másik ügyvezetője között a közösen tulajdonolt, vezetett alperesi társasággal és további társaságokkal, jogügyletekkel összefüggésben is üzleti jellegű, anyagi természetű viták voltak a felmondás időpontjában, továbbá a levél hangvételeiből egyértelműen kitűnik az igen feszült, ellenséges viszony a felperesi jogelőd alperes képviselőtéténylegesen ellátó tagja és az alperes másik ügyvezetője között. Ezt a meghallgatott tanú vallomása is alátámasztotta. Ebből pedig okszerűen következik a felperesi jogelőd és az alperes közötti viszony megromlása, ami kölcsönös bizalmatlanság kialakulásához is vezetett.
- [39] A Kúria emellett döntő jelentőséget tulajdonított annak, hogy a felmondásra adott válaszlevelében a felperesi jogelőd ügyvédi iroda vezetője maga is úgy nyilatkozott, hogy a részükről is súlyos bizalomvesztés alakult ki, aminek következtében az ügyvédi megbízási szerződés fenntartását maguk sem kívánják. E nyilatkozata – e körben egyetértve a jogerős ítéletben írtakkal – nem minősül a szerződés közös megegyezéssel való megszüntetésébe való beleegyezésnek, azonban a felmondásban állított bizalomvesztést, illetve annak kölcsönös jellegét egyértelműen alátámasztja.
- [40] Mindezekből következik, hogy a visszterhes ügyvédi megbízási szerződést az alperes alapos felmondási ok alapján mondta fel azonnali hatállyal, ezért az rPtk. 483. § (3) bekezdése, illetve az új

Ptk. alapján elbírálandó ügyekben irányadó elvi iránymutatásokról rendelkező 1/2014. PJE határozat értelmében az rPtk. alapján elbírálandó ügyekben változatlanul irányadó, a visszterhes megbízási szerződés alapos felmondási ok hiányában történő azonnali hatályú felmondása esetén a megbízott kárának megtérítési kötelezettségéről szóló 3/2006. PJE határozat értelmében nem áll fenn kártérítési felelőssége az felperessel szemben. A felperes kártérítési igénye ezért nem megalapozott, míg a megbízási díj iránti igényét a jogerős határozat felülvizsgálattal nem érintett rendelkezése szerint az alperes beszámítással teljesítette.

- [41] A kifejtettek értelmében a Kúria a jogerős ítéletnek a felülvizsgálattal támadott rendelkezését az rPp. 275. § (4) bekezdése alapján hatályon kívül helyezte, az elsőfokú ítélet felülvizsgálattal érintett rendelkezését megváltoztatva a keresetet teljes egészében elutasította.

Záró rész

- [42] A Kúria döntése alapján az első-, másodfokú és a felülvizsgálati eljárásban is pervesztes felperest az rPp. 270. § (1) bekezdése szerint irányadó 78. § (1) bekezdése alapján kötelezte az alperes – 32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet 3. § (2) és (5), valamint (6) bekezdései alapján a pertárgyérték és a kifejtett jogi képviseleti tevékenységhez igazodóan mérlegeléssel megállapított, az áfát is magában tartalmazó – összesen 1.079.500 Ft ügyvédi munkadíjából és az alperes által lerótt összesen 1.122.900 Ft fellebbezési illetékből álló első- és másodfokú perköltség, továbbá 254.000 Ft ügyvédi munkadíjból és 810.000 Ft felülvizsgálati eljárási illetékből álló felülvizsgálati eljárásban felmerült költségei megfizetésére.
- [43] Az ítélet ellen a felülvizsgálatot az rPp. 271. § (1) bekezdés e) pontja zárja ki.
- [44] A Kúria a döntését tárgyaláson hozta meg.

Budapest, 2020. szeptember 22.

Dr. Tibold Ágnes sk. a tanács elnöke, Dr. Bajnok István sk. előadó bíró, Dr. Osztovits András sk. bíró

A kiadmány hitelül:

/Seres Józsefné/
tisztviselő